

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2018. – 2030.gadam

Dabas aizsardzības pārvalde
Rīga, 21.05.2018.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pamatnostādņu projekts

- Biedrības «homo ecos:» pārskats «**Latvijas kūdras atradņu datu kvalitātes ieteikumu sagatavošana to uzlabošanai un izmantošanai valsts stratēģijas pamatdokumentu sagatavošanā**»
- Pētījums „**Kūdras ieguves un izmantošanas sociāli – ekonomiskais izvērtējums**” (A. Lazdiņš, D. Popluga, M. Pelše, S. Lazdāne)
- **Kūdras darba grupa:** Latvijas Kūdras asociācija; AS «Latvijas Valsts meži», Ekonomikas ministrija, Valsts zemes dienests, LVMI «Silava», Latvijas Pašvaldību savienība, Zemkopības ministrija u.c.
- Izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 30.11.2017.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas politikas mērķi

- novērtēt kūdras ilgtspējīgas izmantošanas potenciālu, ņemot vērā saistīto nozaru un sabiedrības intereses dabas aizsardzībā, klimata pārmaiņu ierobežošanā un rekreācijas vajadzības;
- radīt priekšnoteikumus ilgtspējīgai kūdras resursu apsaimniekošanai, stabilai un prognozējamai resursu pieejamībai;
- nodrošināt sistemātisku datu iegūvi, aktualizēšanu un uzturēšanu par kūdrāju izplatību un pieejamiem kūdras resursiem

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Identificētās problēmas (1)

- Nav noteikts, kāda daļa no purviem **aizsargājama, kāda izmantojama** kūdras ieguvei
- **Neracionāla** purva resursu izmantošana: tiek izmantots augšējais slānis, purva dziļākie slāņi paliek neizstrādāti, jo **nav pieprasījuma pēc kurināmās kūdras**
- Nav noteikta tāda zemes **nomas maksas aprēķināšanas metodika**, kas nodrošinātu saprātīgu izsoles cenu, tajā iekļaujot gan visu veidu kūdras ieguvei, gan rekultivāciju
- **Normatīvā regulējuma sadrumstalotība** (arī neviennozīmīgs terminu lietojums)
- **institucionālā sadrumstalotība** traucē nozares attīstību

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Identificētās problēmas (2)

- **Datu atšķirības** dažādos informācijas avotos neļauj izdarīt korektus secinājumus
- Nav **metodikas un darbības plāna «pamesto»** (kur agrāk notikusi ieguve) teritoriju pilnvērtīgai izvērtēšanai (ģeoloģiskajiem, saimnieciskie, bioloģiskie aspekti) to tālākai izmantošanai
- Netiek **sagatavoti speciālisti kūdras nozarē**, saistītajās nozarēs - meliorācijā un purvu hidroloģijā
- **Kūdras atradņu ģeotelpiskie dati** lielākoties ir papīra formātā, nav digitalizēti, sistematizēti un elektroniski apstrādājami
- **Informācija** par kūdras atradnēm **neatrodas vienuviet**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji

Politikas rezultāts (PR): Nodrošināt kūdras resursu ilgtspējīgu izmantošanu, ņemot vērā sabiedrības intereses un tautsaimniecības ilgtermiņa attīstības prioritātes

Rezultatīvais rādītājs (RR)	2018. gads	2019. gads	2030. gads
1. Nodrošināta degradēto purvu un vēsturisko kūdras ieguves vietu rekultivācija	0 ha	-	26232 ha
2. Nodrošināta zinātniski pamatotas informācijas ieguve par kūdras resursiem un to izmantošanu	0 ha	-	501079 ha
3. Nodrošināta stabila un prognozējama kūdras resursu pieejamība. Rezultatīvais rādītājs var svārstīties 10% robežās atkarībā no tirgus situācijas un ieguves apstākļiem.	27 000 ha vai 1.2 milj.t	27 000 ha vai 1.2 milj.t	27 000 ha vai 1.2 milj.t
4. Nodrošināts kūdras, tai skaitā, enerģētikā izmantotās, radīto SEG emisiju sabalansēts pieaugums, nepaaugstinot kopējās SEG emisijas	0 tonnas SEG	0 tonnas SEG	0 tonnas SEG

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pamatnostādņu rīcības virzieni (1)

1. veikt kūdras atradņu **inventarizāciju** un nodrošināt **ilgtspējīgu kūdras resursu apsaimniekošanu** un izmantošanu tautsaimniecībā:

- ▶ Nodrošināt vienotu ģeotelpiskās informācijas sistēmu
- ▶ kūdras resursu ģeoloģiskā kartēšana, nosakot potenciāli izmantojamus resursus
- ▶ Apzināt degradēto purvu platības un to prioritāru rekultivāciju
- ▶ Izvērtēt iespēju veicināt siltuma un elektroenerģijas ražošanai izmantojamās kūdras kā vietēja energoresursa ilgtspējīgu izmantošanu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pamatnostādņu rīcības virzieni (2)

2. pilnveidot purvu izmantošanas **juridisko ietvaru** un celt institucionālo kapacitāti
 - Pilnveidot normatīvo aktu prasības
 - Izstrādāt vienotu terminoloģiju par purviem un kūdru
 - Veikt pētījumus nacionālo SEG emisiju un CO₂ piesaistes emisijas faktoru pamatavotu uzskaitē dabīgos purvos, degradētos purvos un platībās, kur notiek kūdras ieguve
 - Izvērtēt purvu aizsargjoslu nepieciešamību un efektivitāti un vajadzības gadījumā izstrādāt purvu aizsargjoslu noteikšanas metodiku

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pamatnostādņu rīcības virzieni (3)

3. pilnveidot **informācijas pieejamību** un veicināt **zinātnisko pētniecību** un inovatīvus risinājumus kūdras ieguvei un izstrādei

- Veikt kūdras atradņu datu digitalizāciju un ar to saistīto datu bāzu pilnveidošanu, tajā skaitā ievērojot arī INSPIRE direktīvas prasības
- Veicināt iespējas iegūt zināšanas kūdras nozarei svarīgās specialitātēs
- Veicināt sabiedrības izglītību derīgo izrakteņu ieguvē, apsaimniekošanā un izmantošanā
- Veikt pētījumus, kuri sniedz informāciju un zināšanas kūdras ieguvē un izmantošanā
- Veikt kūdras izmantošanas iespēju pētījumus, izstrādāt kūdras produktu prototipus – veicināt materiālu aizstāšanu esošos produktos, izmantojot kūdru, un jaunu kūdras produktu izstrādāšana, it īpaši tādu produktu, kam ir ilgs kalpošanas laiks

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!

Guna Eņģele-Volkova
Vides aizsardzības departaments
Guna.engele-volkova@varam.gov.lv